

Rus çaricesi II.Katerina'nın Kırım'ı ele geçirmesi (1783),onun Osmanlı topraklarında yayılma arzusunu kamçladı. Amacına ulaşmak için Avusturya imparatoru ile gizli bir antlaşma imzaladı. Buna göre Bizans imparatorluğu yeniden kurulacak,başkenti İstanbul olacaktır. Bu durum İngiltere ve Prusya'yı rahatsız etmiştir.Bu gelişmeleri haber alan Osmanlı Devleti Rusya'ya savaş ilan etti. Avusturya'da Rusya'nın yanında savaşa girdi.Rusya ile yapılan savaşlarda Osmanlı Devleti başarılı olamadı. Avusturya ile yapılan savaşlarda bazı başarılar kazandı. Bu sırada Fransız İhtilali çıktığı için Avusturya savaştan çekildi. Yapılan Zıştovi Antlaşmasıyla eski sınırlar geçerli oldu. Yalnız kalan Rusya Osmanlı Devleti ile Yaş Antlaşmasını imzalamıştır. Bu antlaşma ile sınır Dinyester nehri sınır olmuş, Kırım'ın Rusya'ya ait olduğu kabul edilmiştir.

1787-1792 Osmanlı-Avusturya ve Rusya Savaşı 3

Kompo Formio antlaşması ile Venedik Avusturya ve Fransa arasında paylaşılmış Yedi ada ve Arnavutluk'taki bazı limanlar Fransa'ya düşmüştür(1797). Bu şekilde Osmanlı Devleti ile komşu olan Fransa ihtilal fikirlerini yaydığı gibi,Fransa'ya Osmanlı Devleti'nde yayılma düşüncesine de yol açtı. Karada sadece İngiltere'ye karşı başarılı olamayan Fransa ,Onun sömürgelerine giden yollarını kontrol ederek etkisiz hale getirmeyi düşündü. Bu amaçla Napolyon Bonapart Mısır'ı işgal etti.

Fakat Akka kalesi önlerinde Cezzar Ahmet Paşa komutasındaki Nizam-ı Cedit ordusuna yenildi. Bu Napolyon'un ilk yenilgisi, Nizam-ı Cedit'in ilk başarısı idi. Yapılan **Paris Antlaşması** ile Fransız kuvvetleri Mısır ve Suriye'yi boşalttı (1802).

1798-1802 Mısır'ın işgali ve Osmanlı – Fransa Savaşı 2

İngiltere ve Rusya'nın da dahil olduğu devletler Fransa'ya karşı ittifak oluşturdular. Osmanlı Devleti ise Napolyon'un imparatorluğunu tanıdı. Osmanlı devleti, Fransa'nın isteğiyle Rus taraftarı olarak bilinen Eflak ve Boğdan beylerini azletti. Ayrıca Boğazlar Rus gemilerine kapatıldı. Rusya bu durumu bir ultiimatomla protesto etti. İngiltere'de Rusya tarafını tuttu. Verdiği ultiimatomon sonucunu beklemeden Eflak ve Boğdan'ı işgal etti (1806).

Rusya ile yapılan Bükreş Antlaşması ile savaşa son verildi. Bu antlaşma ile Prut nehri sınır oldu. Sırbistan'a bazı ayrıcalıklar

1806-1812 Osmanlı-Rus Savaşı 2

Rusya Osmanlı Devleti'nin paylaşılması teklifini İngiltere'ye götürmüştü; fakat İngiltere Osmanlı Devleti'nden elde ettiği ekonomik çıkarları korumak istediği için bu teklifi kabul etmemişti. Bunun üzerine Rusya tek başına hareket etmeye başlamıştır. Kutsal yerler meselesini bahane ederek İstanbul'a bir elçi gönderdi ve Ortodoks kilisesi adına bazı isteklerde bulundu. Ortodoksların Rus Çarının himayesine verilmesini istedi. Büyük devletlerin görüşünü de alan Osmanlı Devleti bu istekleri kabul etmedi.

Yapılan Paris Antlaşmasına göre;Osmanlı Devleti Avrupa devletler konseyine kabul edilecek ve devletler genel hukukundan yararlanacak;Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğü ve bağımsızlığı Avrupa devletleri tarafından koru nacak;Boğazlar konusunda 1841 yılında imzalanan Londra antlaşması geçerli olacak;Karadeniz tarafsız hale getirilecek,Karadeniz'de hiçbir devletin donanması bulunmayacak,mevcut tersaneler yıkılacak. Avrupa devletleri Islahat Fermanı'nın yayınlanmasını dikkate alacaklar, fakat karışmayacaklardı.

1853-1856 Kırım Savaşı

2

Yunan isyanının çıkmasında;Milliyetçilik fikirleri ,başta Rusya olmak üzere Avrupa devletlerinin Yunanlıları desteklemesi,Rönesans'ın oluşmasında Yunanlıların etkisi olduğu için Avrupalıların sempatisi,Yunanlı iş adamlarının desteği ve Etnik-i Etery cemiyyetinin çalışmaları etkili olmuştur.

Ruslar hızlı bir şekilde Balkanlardan ve Kafkasya'dan ilerlemeye başladı. Edirne önlerine kadar geldiler. Bunun üzerine Osmanlı Devleti barış istedi. Yapılan Edirne Antlaşması ile Prut nehri iki ülke arasında sınır kabul edilmiş,Rus ticaret gemilerine Boğazlardan geçiş hakkı verilmiş,Sırbistan özerk hale getirilmiş,Yunanistan'ın bağımsızlığı kabul edildi.

1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı

3

Yunan isyanı'nın bastırılmasında etkili olan Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa, Navarin'de donanması yakıldığı için bu durumdan pek memnun olmadı. Bu sebepten 1828-1829 Osmanlı –Rus Savaşı'nda yardım isteyen II.Mahmut'a gerekli yardımı yapmayan Mehmet Ali Paşa'ya vaad ettiği toprakları vermedi.Bunun üzerine Mehmet Ali Paşa oğlu komutasındaki bir orduyu Suriye'ye gönderdi.

Bunun üzerine “Denize düşen yılana sarılır “ diyerek Rusya'dan yardım istedi.Bir Rus filosu Marmara'ya geldi. Telaşlanan İngiltere ve Fransa araya girerek Osmanlı Devleti ile Mehmet Ali Paşa arasında Kütahya Antlaşması yapıldı. Buna göre;Mehmed Ali Paşa'ya,Mısır ve Girit valiliklerine ek olarak Şam,İbrahim Paşa'ya da Cidde valiliğine ek olarak Adana Muhassıllığı (o bölgenin vergilerini toplama hakkı) verildi. Kütahya Antlaşmasına rağmen kendisini güvende hissetmeyen II.Mahmut Rusya ile Hünkar İskelesi Antlaşması'nı imzaladı.

Mısır Meselesi ve Kavalalı Mehmet Ali Paşa ile Savaş

3

Sırbistan ve Karadağ'ın topraklarının genişletilmesini Bosna-Hersek ve Bulgaristan'da muhtar yönetimlerin kurulmasını istediler. Osmanlı Devleti bu istekleri kabul etmedi. Londra'da toplanan bu devletler Balkanlarda çeşitli ıslahatlar yapılmasını istediler. Osmanlı Devleti, bu istekleri kabul etmedi. Osmanlı Devleti'nin İstanbul ve akabinde Londra kararlarını kabul etmemesi üzerine, Avrupa devletlerinden gerekli izni de alan Rusya Osmanlı Devleti'ne savaş açtı. Osmanlı Devleti ile Rusya arasında Ayestefanos (Yeşilköy) Antlaşması yapıldı. Yürürlüğe girmede. Berlin Kongresi'ne; Osmanlı Devleti, Rusya, İngiltere, Avusturya, Fransa, İtalya ve Almanya katıldı. Yapılan görüşmeler sonunda Berlin Antlaşması imzalandı (1878) Bu antlaşma Osmanlı Devleti'nin dağılmasını hızlandırmıştır. İngiltere politikasını değiştirmiş, onun yerini Almanya almıştır.

1877-78 Osmanlı Rus Savaşı (93 Harbi) 5

Edirne Antlaşması (1829) ile bağımsız olan Yunanistan Megali İdea (Bizans Devleti) peşindeydi. Bu amaçla çalışmalar yapıyorlardı. Bu çalışmalar sonucunda Girit'te isyan çıktı. Bundan yararlanan Yunanistan Girit'e asker çıkardı. Bunun üzerine Osmanlı Devleti savaş ilan etti.

Savaş kısa sürdü. Dömeke Meydan Savaşı'nda Yunanistan yenildi. Fakat olaya Rusya ve Avrupa devletleri müdahale edince savaş durdu. İstanbul'da bir konferans toplandı (1897). Bir antlaşma imzalandı. Buna göre, taraflar savaştan önceki sınırlarına geri döndüler. Avrupa devletleri Girit'te özerk bir yönetimin kurulmasını istediler. Ancak bir süre sonra da Yunan kralının oğlunu Girit valisi olarak atadılar. Osmanlı Devleti Balkan Savaşı sonrasında yapılan Londra Antlaşması ile Girit'in Yunanistan'a ait olduğunu kabul etti.

1897 Osmanlı-Yunan Savaşı 3

a-İtalya'nın gelişen sanayisi için sömürge arayışı b-İtalyanların bu konuda Avrupa devletlerinden destek alması c-Trablusgarp'ın İtalya'ya yakın ve savunmasız olması d-Hammade kaynakları bakımından zengin olması

Osmanlı Devleti halkı örgütleyerek savaşta başarılar kazandıysa da Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine İtalya ile Ouchy (Uşi) antlaşmasını imzalamak zorunda kalmıştır. Buna göre; 1-Trablusgarp ve Bingazi İtalya'ya bırakıldı. 2-Savaş anında işgal edilen Rodos ve Oniki Ada geçici olarak İtalyanlara bırakıldı. (Bu adalar 1947 yılında Yunanistan'a bırakıldı)

NOT: Bu savaş sonucunda Osmanlı Devleti'nin Kuzey Afrika'da toprağı kalmadı.

Trablusgarp Savaşı 1

Sebepleri: a-Rusya'nın izlediği Panislawizm ve Sıcak denizlere inme politikası. Bu amaçla Balkan Devletleri'ni Osmanlı aleyhine kışkırtması b-Rusya'nın teşviki ile Balkan Devletleri'nin ittifak yapmaları c-Osmanlı Devleti'nin Trablusgarp Savaşıyla uğraşması d-İngiltere'nin Reval Görüşmesinde Rusya'yı Balkanlar ve Boğazlar konusunda serbest bırakması e-Balkan Devletleri'nin Osmanlı'dan toprak koparmak istemeleri

Sonuçları: a-Midye-Enez sınırının batısında kalan Edirne ve Kırklareli dahil Makedonya, Batı Trakya, Ege Adaları, Arnavutluk elden çıktı. b-Bulgaristan Ege Denizi'ne ulaştı c-Balkanlardan Anadolu'ya göçler başladı. d-Ocak 1913 yılında yapılan bir darbeyle fiilen İttihat ve Terakki dönemi başlamıştır.

Birinci Balkan Savaşı 2

Osmanlı Devleti'nden aldıkları toprakları Balkan devletlerinin paylaşamamaları Sırbistan, Karadağ, Yunanistan yanlarına Romanya'yı da alarak Bulgaristan'la savaşmaya başladılar.

Bu durumdan yararlanan Osmanlı Devleti Bulgaristan'ın elinde bulunan Edirne ve Kırklareli'ni aldı. Bulgaristan'la yapılan İstanbul Antlaşması'yla sınır Meriç nehri olarak kabul edildi. Nehrin batısında kalan Dimetoka şehri de Osmanlı'ya bırakıldı. Yunanistan'la yapılan Atina Antlaşması'yla; Girit Yunanistan'a bırakılacak, Ege Adalarının durumu büyük devletlerin hakemliğine bırakılacak. (Büyük Devletler Bozcaada, Gökçeada, Meis ve Kaş dışındaki adaları Yunanistan'a bıraktılar).

İkinci Balkan Savaşı 4

Sebepleri: a-Almanya'nın siyasi birliğini tamamlayarak, sömürgecilikte İngiltere'ye rakip olması b-Fransa ve Alman-ya arasındaki Alsas-Loren bölgesi meselesi (Fransa'nın Sedan Savaşı'nda kaybettiği bu bölgeyi geri almak istemesi) c-Balkanlarda Avusturya-Macaristan Rusya rekabeti d-İtalya'nın Akdeniz'de hakimiyet kurma isteği e-Çıkar çatışmalarının bloklaşmaya (Üçlü İtilaf 1907, Üçlü İttifak 1882) ve silahlanmaya yol açması f-Osmanlı Devleti'ni paylaşma isteği g-Avusturya-Macaristan veliahdının bir Sırp tarafından öldürülmesi

SONUÇLARI: 1-Savaş sonunda siyasi üstünlük Avrupa'dan Amerika'ya geçmiştir. 2-Avrupa'da İngiltere ve Fransa'nın ağırlığı artmıştır. 3-Yeni devletler kurulmuş, Avrupa'nın haritası değişmiştir. 4-Almanya sömürgelelerini kaybetti. 5-Milletler Cemiyeti kuruldu. 6-Almanya'ya ağır bir antlaşma imzalatılması ve Fransa'nın Baskıları II. Dünya'ya Savaşı'na ortam hazırladı. 7-Avrupa'da demokrasi güç kazandı. 8-İmparatorluklar yıkıldı.

Birinci Dünya Savaşı 3

